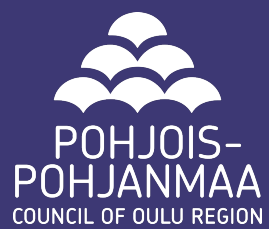

Pohjois-pohjanmaan huoltovarmuuden ja kokonaisturvallisuuden toimeenpanosuunnitelman laatiminen ja valmisteluprosessin fasilitointi

Ukrainan jälleenrakentamiseen liittyvien vienti- ja liiketoimintamahdollisuuksien ja rahoituskanavien selvittäminen
30.11.2023

Taustaa

Suomen antama tuki ukrainalle

Suomi tuomitsee vahvasti Venäjän laittoman hyökkäyksen Ukrainaan ja tukee Ukrainaa laaja-alaisesti kehitysyhteistyön, siviilikriisinhallinnan, humanitaarisen miinatoiminnan, humanitaarisen avun kuin Euroopan neuvoston, kansalaisjärjestöjen ja Nato-rahastojen kautta.

- Suomen antaman puolustusmateriaalituen arvo on noin 1,5 miljardia euroa.
- Suomi on osoittanut Ukrainaan humanitaarista apua ja kehitysyhteistytukea noin 520 miljoonaa euroa, sekä EU:n pelastuspalvelumekanismien kautta materiaaliapua yli 17 miljoonan euron arvosta. Suomi on myöntänyt humanitaarista apua akuuttiin hätään vastaamiseksi sekä lisännyt ja sopeuttanut kehitysyhteistytukea niin, että se vastaa välittömiin tarpeisiin ja vahvistaa yhteiskuntaa sodan keskellä.
- Suomi toimittaa myös materiaaliapua Ukrainalle sen pyyntöjen perusteella. Materiaaliapu toimitetaan EU:n pelastuspalvelumekanismien kautta. Materiaalitukea koordinoi sisäministeriö.
- EU jatkaa Ukrainan vahvaa tukemista muun muassa humanitaarisen avun, makrotaloustuen, hätäavun logistiikan, energiasektorin tuen ja kauppapoliittisten toimien kautta. EU-maat ovat myös tukeneet Ukrainan asevoimia Euroopan rauhanrahaston kautta. Maahan toimitetaan varusteita ja tarvikkeita kuten polttoainetta, lääkintävarusteita sekä aseellista materiaalia.

Lähde: <https://um.fi/suomen-tuki-ukrainalle>, <https://um.fi/kehitysyhteistyo-ukraina>

Hallitusohjelma 2023 – keskeisiä nostoja Ukrainasta

Kpl 8.1

”Suomi jatkaa Ukrainan tukemista muun muassa kehitysyhteistyön, puolustusmateriaaliavun, siviilikriisinhallinnan ja humanitaarisen avun sekä kansalaisjärjestöjen, Euroopan unionin, Euroopan neuvoston ja Nato-rahastojen kautta. Suomi valmistautuu siihen, että tuen suuruus nousee kasvavan aseavun ja jälleenrakennuksen myötä. Ukraina on hallituskaudella Suomen suurin kehitysyhteistyön kohde. Kaikessa tuessa otetaan huomioon oikeusvaltiorakenteiden vahvistaminen sekä korruptiontorjunta. Hallitus valmistelee yhteistyössä elinkeinoelämän ja Team Finland -verkoston kanssa kansallisen Ukrainan jälleenrakentamissuunnitelman.”

Kpl 9.3

”Hallitus sitoutuu voimakkaasti tukemaan Ukrainaa ja sen jälleenrakentamista ja on avoin erilaisille rahoitusratkaisuille Ukrainan tukemiseksi. Suomi antaa tukensa Ukrainan eurooppalaiselle polulle. Suomi suhtautuu avoimesti jäsenyyskriteerit täyttävien maiden liittymiseen EU:n jäseneksi. Kaikkien jäsen ehdokkaiden kohdalla Suomi pitää tärkeänä EU:n luotettavuutta ja uskottavuutta neuvottelukumppanina ja korostaa jäsenyyskriteerien täyttymisen tärkeyttä.”

”Suomi tukee Euroopan rauhanrahaston käyttöä ja lisäpääomittamista Ukrainan tukemiseksi. Rauhanrahasto on EU-budjetin ulkopuolinen väline, jonka tarkoituksena on parantaa EU:n kykyä ehkäistä konflikteja, rakentaa rauhaa ja vahvistaa kansainvälistä turvallisuutta. Rahaston roolia voidaan edelleen kasvattaa Ukrainan jälleenrakennuksen alkaessa.”

Lähde: <https://valtioneuvosto.fi/hallitukset/hallitusohjelma#/>

Suomen puolustusmateriaalituki ukrainalle

- Suomi on lahjoittanut Ukrainalle yhteensä kaksikymmentä puolustustarvikeapupakettia. Kaikkien Suomen Ukrainalle toimittamien puolustustarvikeapupakettien arvo on viimeisimmän paketin myötä yhteensä noin 1,5 miljardia euroa.
- Osana kansainvälistä Leopard-panssarivaunuja koskevaa yhteistyötä Suomi on päättänyt luovuttaa Ukrainalle yhteensä kuusi kappaletta Leopard 2 -raivauspanssarivaunuja sekä niiden käyttöön ja kunnossapitoon liittyvää koulutusta.
- Operatiivisista syistä sekä avun turvallisen perillemenon takaamiseksi apupakettien sisällöistä, toimitustavoista tai aikatauluista ei tiedoteta tarkemmin. Avussa huomioidaan aina sekä Ukrainan tarpeita että Puolustusvoimien resurssitilannetta.
- Suomi on osa Ukraine Defense Contact Group -ryhmää, johon kuuluu yli 50 maata ja joka Yhdysvaltojen johtamana tarkastelee aseavun toimittamista Ukrainaan. Suomi tukee Ukrainaa myös esimerkiksi osallistumalla Ukrainan asevoimille annettavaan koulutustukeen Isonsa-Britanniassa.
- Suomi lähetti elokuussa 2022 noin 20 kouluttajaa Ison-Britannian johtamaan koulutusoperaatioon, jonka tarkoituksena on kouluttaa Ukrainan asevoimien sotilaita. Tasavallan presidentin päätöksen mukaan Puolustusvoimat jatkaa osallistumisestaan koulutustuen antamiseen vuoden 2023 loppuun asti.

Lähde: https://www.defmin.fi/ajankohtaista/venajan_hyokkays_ukrainaan_ja_suomen_tuki_ukrainalle#00bbc7f8

Suomesta lähtenyt siviiliapu vuonna 2023

- Lokakuussa Ukrainaan lähetettiin suuri määrä koulukalusteita, yhdeksän pelastustoimen ajoneuvoa sekä energiasektorin tarvikkeita, kuten generaattoreita, muuntajia ja suojareleitä.
- Syyskuussa Ukrainaan lähetettiin energiasektorin tarvikkeita (kuten generaattoreita, muuntajia ja sähkömoottoreita), ajoneuvoja (säiliöauto, kolme linja-autoa, nostokoriauto), IT-tarvikkeita ja Laptops for Ukraine -kampanjassa kerätyt laitteet (kuten kannettavia tietokoneita, matkapuhelimia ja näyttöjä, yhteensä 676 kappaletta).
- Elokuun aikana Suomesta Ukrainaan toimitettiin suuri määrä vedenpuhdistukseen tarkoitettuja materiaaleja. Tämän lisäksi Ukrainaan on lähetetty lämmityskeskuksia ja sammutusauto.
- Heinäkuussa Ukrainaan lähetettiin vesisektorin tarvikkeita, kuten pumppuja, tehokloorauksyksiköitä ja vesikanistereita. Tämän lisäksi siviilipuolen materiaaliapua on lähtenyt myös esimerkiksi ambulanssien, energiasektorin tarvikkeiden ja kulttuuriperinnön suojeluun tarkoitettujen tarvikkeiden muodossa.
- Kesäkuussa Ukrainaan on lähetetty sammutusvälineitä, sairaalatarvikkeita, generaattoreita ja koulukalusteita. Kahovkan padon tuhoamisesta johtuvaan avuntarpeeseen on lähetetty ruokapaketteja, vedenpuhdistustarvikkeita ja väliaikaismajoituksen tarvikkeita.
- Toukokuussa Ukrainaan lähetettiin äitiyspakkauksia, generaattoreita ja pelastustoimen tarvikkeita. Tämän lisäksi on lähetetty laajasti erilaisia terveydenhuollon tarvikkeita, kuten potilasmonitoreita ja keskoskaappeja.
- Huhtikuussa Ukrainaan on lähetetty erilaisia energiasektorin ja terveydenhuollon tarvikkeita sekä kaksi linja-autoa.
- Maaliskuussa Ukrainaan lähetettiin 77 muuntajaa, kaksi siirrettävää lämmön- ja höyryntuotantolaitosta, isokokoisia generaattoreita ja niiden varaosia, aurinkosähköjärjestelmä sekä erilaisia muita energiasektorin tarvikkeita. Lisäksi matkaan lähti äitiyspakkauksia, talvivaatteita, terveydenhuollon tarvikkeita ja koulukalusteita sekä linja-auto, ambulanssi ja simulaatioambulanssi.
- Helmikuussa Ukrainaan lähetettiin useita suurikokoisia varavoimallaitteita, UPS-laitteita, muuntajia, yksi siirrettävä lämmön- ja höyryntuotantolaitos, kolme sammutusautoa ja yksi säiliöauto, kaksi lämpösäädelyihin kuljetuksiin soveltuvaa ajoneuvoa, sammutusasuja sekä 500 äitiyspakkausta.
- Tammikuussa Ukrainaan lähetettiin linja-autoja, energia-alan tarvikkeita, henkilökohtaisia suojatarvikkeita ja lääkintätarvikkeita.

Lähde: <https://intermin.fi/ukraina/materiaaliapu-ukrainaan>

EU:n tuki Ukrainalle

- Ukrainan jälleenrakentaminen sodan jälkeen edellyttää merkittäviä maailmanlaajuisia rahoitustoimia.
- EU pysyy Ukrainan tukena vakaasti ja yhtenäisenä. EU tuomitsee jyrkästi Venäjän ilman edeltävää provokaatiota toteuttaman ja perusteettoman sotilaallisen hyökkäyksen.
- Hyökkäyssodan alkua seuranneen vuoden aikana EU antoi Ukrainalle taloudellista, humanitaarista ja sotilaallista tukea yli 67 miljardin euron arvosta.
- EU auttaa jo nyt merkittävästi vahvistamaan Ukrainan selviytymiskykyä, mutta keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä tarvitaan lisää tukea, jotta voidaan luoda perusta vapaalle ja vauraalle maalle, joka on ankkuroitunut eurooppalaisiin arvoihin ja integroitunut EU:n talouteen ja maailmantalouteen. Ilman tätä Ukrainan on vaikea edetä eurooppalaisella tiellä.
- EU ja sen jäsenmaat ovat useaan otteeseen toistaneet olevansa sitoutuneita tukemaan Ukrainan vahinkojen korjaamista, elpymistä ja jälleenrakentamista sen jälkeen, kun Venäjän hyökkäys on päättynyt.
- Puola ja Ruotsi järjestivät 5. toukokuuta 2022 kansainvälisen avunantajien konferenssin Ukrainan hyväksi. Konferenssi käynnisti Ukrainan solidaarisuusrahaston ja sen tarkoituksena oli kerätä varoja humanitaarista tukea, lyhyen aikavälin maksuvalmiustarpeita ja jälleenrakentamista varten.
- Tammikuussa 2023 EU käynnisti lahjoittajien koordinoitifoorum, joka mahdollistaa kansainvälisten lahjoittajien ja rahoitusjärjestöjen välisen tiiviin koordinoinnin ja varmistaa johdonmukaisen, läpinäkyvän ja vastuullisen tuen. Sen tavoitteena on varmistaa tiivis koordinointi kaikkien lyhyen aikavälin rahoitustukea mutta myös jälleenrakennusvaihetta varten pitkän aikavälin tukea tarjoavien keskeisten toimijoiden kesken.
- Helmikuussa 2023 pidetyssä ylimääräisessä Eurooppa-neuvoston kokouksessa EU-johtajat toistivat tukevansa oikeudenmukaista rauhaa koskevaa Ukrainan aloitetta, johon kuului
 - Presidentti Zelenskyin 10-kohtainen rauhansuunnitelma
 - Rauhankorjausta käsittelevä huippukokous

Lähde: https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/eu-support-ukraine_fi, <https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/eu-response-ukraine-invasion/eu-solidarity-ukraine/#reconstruction>

Ukrainan tuen lahjoittajien koordinoitfoorumi

- Ukrainan elpymistä ja jälleenrakentamista tukeva lahjoittajien koordinoitfoorumi aloitti toimintansa 26.1.2023.
- Foorumi mahdollistaa kansainvälisten avunantajien ja rahoituslaitosten toimien tiiviin keskinäisen koordinoinnin. Sen avulla varmistetaan, että tukea annetaan johdonmukaisesti, läpinäkyvästi ja vastuullisesti.
- Foorumin tavoitteena on lisätä Ukrainan tärkeimpien avunantajien välistä koordinoitua ja auttaa kohdentamaan resurssit kiireellisimpiin tarpeisiin paitsi lyhyen aikavälin rahoitustuen osalta myös pitkän aikavälin jälleenrakennusvaiheessa tarvittavan avun suhteen.
- Foorumi jatkaa avunantajien Luganossa, Berliinissä ja Pariisissa pitämien aiempien kokousten työtä.
- Lisätietoja: <https://coordinationplatformukraine.com/>

Lähde: https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/eu-assistance-ukraine/recovery-and-reconstruction-ukraine_fi#ukrainan-tuen-lahjoittajien-koordinoitfoorumi

Ukrainan tukiväline

Komissio ehdotti 20.6.2023 uutta rahoitusvälinettä Ukrainan elpymisen, jälleenrakentamisen ja nykyaikaistamisen tueksi. Ehdotettu rahoitusväline tarjoaa Ukrainalle johdonmukaista ja ennakoitavaa tukea vuosina 2024–2027.

- Tukea annetaan Team Europe -yhteistyössä EU:n jäsenmaiden ja eurooppalaisten rahoituslaitosten kanssa sekä muiden kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa.
- Toimet koordinoidaan Ukrainan tuen lahjoittajien koordinoitifoorumin kanssa.
- Keskeisiä sidosryhmiä ovat kansalaisyhteiskunnan toimijat, yksityinen sektori ja paikallisviranomaiset.

Ensimmäinen pilari: Ukrainan oman elpymis-, jälleenrakennus- ja nykyaikaistamissuunnitelman tukeminen

- EU:n tuki Ukrainan suunnitelmalle – valtion budjettiin myönnettävät avustukset ja lainat
- Tuki Ukrainan kiireellisten rahoitustarpeiden täyttämiseksi ja makrotaloudellisen vakauden ylläpitämiseksi.
- Tuki investoinneille, joilla edistetään elpymistä, jälleenrakentamista ja nykyaikaistamista.
- Tuki EU-jäsenyyden edellyttämille uudistuksille.

Lähde: https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/eu-assistance-ukraine/recovery-and-reconstruction-ukraine_fi Lisätietoja: The Ukraine Facility, https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-06/COM_2023_338_1_EN_ACT_part1_v6.pdf

Ukrainan tukiväline

Toinen pilari: Ukrainan investointikehys

- Kansainvälisten rahoituslaitosten kautta käytettävissä oleva riskejä vähentävä mekanismi, jolla pyritään lisäämään investointeja ja houkuttelemaan uusia sijoittajia.
- Tuki Ukrainan yksityissektorille

Kolmas pilari: Tukiohjelmat

- Tekninen apu Ukrainan hallitukselle (EU:n säännöstö, rakenneuudistukset).
- Viranomaisten valmiuksien kehittäminen kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.
- Tuki kansalaisyhteiskunnalle.

Tukivälineestä myönnetään enintään 50 miljardia euroa avustuksina ja lainoina. Sillä tuetaan Ukrainan pyrkimyksiä ylläpitää makrotaloudellista vakautta, edistää elpymistä sekä uudistaa ja nykyaikaistaa maata samalla kun se toteuttaa EU-jäsenyyden edellyttämiä keskeisiä uudistuksia. Tukiväline kuvastaa EU:n horjumatonta sitoutumista Ukrainan tukemiseen Venäjän hyökkäyssodan torjunnassa ja maan matkalla kohti EU-jäsenyyttä.

Lähde: https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/eu-assistance-ukraine/recovery-and-reconstruction-ukraine_fi
Lisätietoja: The Ukraine Facility, https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-06/COM_2023_338_1_EN_ACT_part1_v6.pdf

EU:n hyväksymät pakotteet

- EU:n hyväksymät pakotteet on kohdistettu rahoitus-, energia ja liikennesektoreille sekä teknologiavientiin. Rahoitussektorilla on asetettu muun muassa eurokäteisen vientikielto sekä Venäjän valtion, hallituksen ja keskuspankin rahoituskielto. Venäläisiä pankkeja on lisäksi suljettu kansainvälisen SWIFT-järjestelmän ulkopuolelle.
- Myös tiettyjen ylellisyustuotteiden vienti Venäjälle on kielletty, ja rauta- ja terästuotteille on asetettu tuontikielto Venäjältä EU:hun.
- Lisäksi eräiden Venäjän valtion omistamien mediakanavien toiminta on kielletty disinformaation leviämisen estämiseksi.
- Henkilö- ja yhteisöpakotteita on laajennettu huomattavasti. Pakotelistalle on lisätty poliittisia ja sotilaallisia päätöksentekijöitä, disinformaatio toimijoita sekä taloudellisia vaikuttajia. Useita muun muassa aseteollisuudessa toimivia venäläisyriä on pakotelistattu.
- Yhteisen EU-linjan mukaisesti Suomi on sulkenut ilmatilansa venäläiskoneilta. Kielto ei kuitenkaan koske esimerkiksi hätälaskuja tai ylilentoja hätätilanteessa.
- Myös Valko-Venäjää koskevia pakotteita on laajennettu. Valko-Venäjän aluetta on käytetty Ukrainaa vastaan kohdistuneeseen hyökkäykseen, joten Valko-Venäjä katsotaan osalliseksi hyökkäystekoon.
- EU on jo aiemmin asettanut ja asteittain laajentanut pakotteita Venäjälle Krimin laittoman liittämisen ja Itä-Ukrainan konfliktin seurauksena 2014 lähtien.

Lähde: <https://um.fi/pakotteet-ja-venajan-hyokkays-ukrainaan>

Ohjeet yrityksille pakotteiden kiertämisen tunnistamiseksi

- Yritykset ovat avainroolissa pakotteiden toimeenpanossa ja pakotteiden kiertämisen ehkäisemisessä.
- EU:n Venäjä-pakotteet ovat EU:n laajimmat ja monialaisimmat pakotteet. Pakotteiden toimeenpano kuuluu kaikille, niin kansalaisille, yrityksille, kunnille, kaupungeille kuin viranomaisille.
- Pakotteiden toimeenpanoa vaikeuttavat niiden laajuus ja monimutkaisuus, mutta myös lukuisat yritykset kiertävät pakotteita. Henkilöpakotteiden osalta suurin haaste ovat monimutkaiset yritysrakenteet ja järjestelyt, joilla pyritään omistusten peittelyyn. Sektoripakotteiden vienti- ja tuontikieltoja pyritään kiertämään esimerkiksi häivyttämällä tuotteiden alkuperä kierrättämällä tuotteita kolmansien maiden kautta.
- Sektoripakotteita pyritään kiertämään myös ketjuttamalla toimituksia, alentamalla tuotteiden arvoa tai muuttamalla tuotteiden tullikoodia. Kolmansiin maihin rekisteröidyillä toimijoilla voi olla sopimuksia venäläisviranomaisten kanssa.
- Yritysten tulisi tunnistaa pakotteiden kiertämistapaukset ja raportoida niistä viranomaisille. Pakotelainsäädännön rikkominen on kriminalisoitu rikoslaissa. Viranomaisilla on useita työkaluja pakotteiden kiertämiseen puuttumiseen.
- Pakotteita voidaan kohdistaa myös pakotteita kiertäviin tai kiertämisessä avustaviin tahoihin. Venäjällä ja kolmansissa maissa toimivia yrityksiä on jo nyt ns. vientikieltolistoilla, mikä tarkoittaa, että vientiin kyseisille yrityksille ei myönnetä vientilupia.
- Osana uusinta pakotepakettia EU hyväksyi mekanismin, jolla voidaan jatkossa kieltää eurooppalaisia yrityksiä viemästä kolmansien maiden yrityksille tiettyjä tuotteita.

Lähde: https://um.fi/ajankohtaista/-/asset_publisher/gc654PySnjTX/content/kaytannonohjeita-yrityksille-pakotteiden-kiertamisen-tunnistamiseksi-ja-ehkaisemiseksi

Ukrainan EU-jäsenyys

- Ukrainan uutisoitiin marraskuussa 2023 edenneen hakemuksessaan ja tehneen jo yli 90 % vaadittavista muutoksista EU-jäsenyyteen liittyen.
- Komission mukaan jäsenyysneuvottelut voidaan aloittaa vuoden 2023 aikana.
- EU-jäsenyys olisi Ukrainalle ainutkertainen mahdollisuus integroitua länteen ja modernisoida koko yhteiskunta.
- Korruption vähentäminen keskeinen edellytys EU-jäsenyyden etenemiselle. Tarkoitus on, että Ukrainassa pystytään toimimaan länsimaiden periaatteiden mukaisesti, esim. hankinnat hoidetaan kilpailutusten kautta.
- Suomalaisten yritysten toiminta voi nostaa paikallisen tekemisen laatua, suomalaisella yrityssectorilla on annettavaa paljon Ukrainan kehitykselle.

Lähde: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000009977295.html>, Kasvupodi, Miten suomalaisyritykset voivat auttaa jälleenrakentamisessa?

Yritysten mahdollisuudet Ukrainassa

Yritysten mahdollisuudet Ukrainassa

- Ukraina pyrkii elvyttämään oman taloutensa sodan jälkeen mahdollisimman pian. Yhteistyötä tehdään jo Ukrainassa ja jälleenrakennusta valmistellaan, vaikka sotatila edelleen käynnissä.
- Jälleenrakennuksen mittakaava on massiivinen, tarvitaan liiketoimintaa, investointeja ja jälleenrakentamiseen liittyvät tarpeet tulevat olemaan kokonaisuuksia, esim. koko koulun rakennuttaminen, eli tulee olla valmiuksia tarjota suuria kokonaisuuksia.
- Ukrainaan on tähän mennessä viety Suomesta esimerkiksi paperia, koneita, öljytuotteita, kemianteollisuuden tuotteita ja hätmajoituksena käytettyjä talopaketteja.
- Suomalaisilla yrityksillä ei ole kovinkaan paljon kokemusta Ukrainassa toimimisesta, toimintaympäristö on vieras, haastava ja edellyttää valmisteluita sekä verkostoitumista.
- Yritystasolla tahtoa auttamiseen on, mutta lahjoittamisen ja liiketoiminnan rajapinta on haastava. Rahoittajat ovat avainasemassa sen suhteen, että toimintamallit ovat eettisiä.
- Tahto on vahvaa auttamiseen, erityisesti Suomessa, kansalaisten tahto auttaa myös vahvaa. Isot maat, Saksa, Puola ovat kiinnostuneita toimimaan maassa ja ovat vahvoilla tekemisessä. Saksa on jokaisella markkinalla iso toimija, myös Ukrainassa, jossa on mm. autoklusteri. Samoin Ranska ja USA ovat toimineet alueella.
- Liiketoiminnan etiikka sotatilanteissa pohdituttaa monia yritystoimijoita. Ukrainalaisten viestin on, että toivovat yritysten osallistuvan jälleenrakennusurakkaan, vaikka tilanne on haasteellinen.

Tilannekuva yritysten osallistumisesta

- Arvioiden mukaan Ruotsi ja Tanska ovat Suomea askelen edellä Ukrainan jälleenrakennukseen liittyvän viennin vauhdittamisessa.
- Tanskassa valtion vientirahastolle on varattu noin 130 miljoonaa euroa Ukrainan kriittiseen infrastruktuuriin liittyvän viennin vakuuttamiseen ja Ruotsissa varattiin budjettiin noin 28 miljoonaa euroa. Tanskassa valtio jälleenvakuuttaa yksityisten yritysten myöntämiä luottovakuutuksia. Tanskan hallitus mainitsee tiedotteessaan kohteiksi esimerkiksi vesi- ja sähköjärjestelmät, lämmityksen ja ruuantuotannon.
- Luottovakuutusten saanti voi olla kilpailuetu, kun Ukrainan urakoista kilpaillaan. Luottovakuutuksen turvin myyjä pystyy tarjoamaan ostajalle pidempää maksuaikaa eikä esimerkiksi koko summan maksamista ennakkomaksuna, josta on etua kilpailutuksissa.
- Luottovakuutuksella vientiyritykset voivat ostaa vakuutuksen ostajan maksukyvyttömyyden varalle. Sotaa käyvissä maissa riskit nousevat sen verran korkeiksi, että luottovakuutusten myöntäminen vaatii valtioiden tukea.
- Venäjän hyökkäyksen jatkuessa Ukrainassa on valtava tarve korjaus- ja uudelleenrakentamiselle ja energiainfrastruktuurin uusimiselle. Kaikki työ ei ole sellaista, joka voisi odottaa sodan päättymiseen.

• Lähde: <https://www.hs.fi/talous/art-2000009941970.html>

Ukrainan jälleenrakennusprosessi

- Kun sodan akuuttivaihe on ohi, päästään jälleenrakennukseen.
- Jälleenrakennusprosessi tulee olemaan pitkä, kestävä vuosia ja maksaa satoja miljardeja (arviolta noin 600 miljardia euroa). Tavoitteena on yhteiskunnan modernisointi, esim. digitalisaatio, vihreä siirtymä, jne.
- Jälleenrakennusprosessia suunnitellaan Suomessa ja läsnäoloa Ukrainassa pitää vahvistaa. Hyvä vaihtoehto olisi toteuttaa yhteistyökampanja sekä Suomessa, että Ukrainassa, paikalliset viranomaiset ja tahot otetaan mukaan toteutukseen.
- Tilanne kehittyy koko ajan ja on vaikeaa ennustaa mistä aikavälistä kyse ja missä tilanteessa markkinamahdollisuuksia avautuu. Valmistautuminen on kuitenkin hyvä aloittaa mahdollisimman pian.

Jälleenrakentamisen haasteet:

- Sota-ajan vakuutusratkaisut ovat erittäin haastavia yritystoimijoille.
- Liikematkustamiseen ei saa vakuutusturvaa matkustamiseen Ukrainan alueelle.
- Oikeusvaltioperiaatteet ja reformit, Ukrainassa korruptiotilanne parantunut, mutta se on silti haastava.
- Rahoitus
- Kehitysrahoitusratkaisut, Finnfund, vientitakuut.

Lähde: Kasvupodi, Miten suomalaisyritykset voivat auttaa jälleenrakentamisessa?

Suomalaisten erityisosaaminen

- Suomalaisilla erityisosaamista, jota tarvitaan Ukrainassa, esim. seuraavat alat:
 - Energiatehokas ja kestävä rakentaminen
 - Energiasektori
 - Puhdas siirtymä
 - Vesi- ja jätehuollon kehittäminen
 - Telekommunikaatio
 - Koulutussektori
 - Oikeusvaltion vahvistamisen tukeminen

Suomi laatii kansallisen suunnitelman Ukrainan jälleenrakentamiseen osallistumisesta yhteistyössä elinkeinoelämän ja Team Finland -verkoston kanssa. Tarkoituksena on löytää rahoitusratkaisuja, jotka helpottavat yritysten osallistumista jälleenrakentamiseen ja vahvistaa neuvontapalveluja suomalaisyrityksille ja elinkeinoelämälle.

Kaksiosaisen suunnitelman ensimmäisen osan on tarkoitus valmistua vuoden 2023 aikana.

Lähde: <https://valtioneuvosto.fi/-/suomalaisyriykset-mukaan-ukrainan-jalleenrakentamiseen>

Yritysten osaamistarpeet Ukrainassa toimimiseksi

- Tarpeiden selvittäminen, mitä Ukrainassa tarvitaan ja mitä voidaan ostaa.
- Riskien hallinta ja madaltaminen olennaista. Hankkeet lähtökohtaisesti riskialttiita, erityisesti talousriskien hallinnan tulee olla hyvää.
- Tarvitaan aikaisempaa kokemusta liiketoiminta-alueesta ja näyttöä osaamisesta. Ukraina ei ole paras paikka kokeilla uusia innovaatioita, vaan kokemusta tarvitaan haasteellisesta toimintaympäristöstä johtuen.
- Hyvä paikallistuntemus on vahvuus ja edellytys liiketoiminnan onnistumiselle.
- Ukrainalaisten osaajien hyödyntäminen, jos ei ole omaa paikallistuntemusta, pitää olla yhteys johonkin tahoon, jolla on kokemusta Ukrainassa toimimisesta. Suomessa olevien ukrainalaisten rekrytointi yksi mahdollisuus.
- Tarjouskilpailuosaaminen olennaista, koska hankinnat tehdään sitä kautta.

Vinkit kiinnostuneille yrityksille:

Osallistu verkostoihin ja ole aktiivinen.

Mieti strategiaa, mitä haluat tehdä, mitä tuotteita ja palveluita voit tarjota, kenen kanssa ja millaisilla rahoitusriskeillä ja miten menet markkinalle.

Hanki sellaista osaamista, mitä ei ole valmiina, maaosaaminen, tarjouskilpailuosaaminen, kielitaito, jne.

Lähde: Kasvupodi, Miten suomalaisyritykset voivat auttaa jälleenrakentamisessa?

Verkostot ja rahoituskanavat

Tuki suomalaisille toimijoille Ukrainaan liittyen

Kumppanuuksien kartoittaminen

- Enterprise Europe Network
- Konsultointia kansainvälistymiseen: Expert Search -palvelusta voi hakea asiantuntijaa ja rekisteröityä palveluntarjoajaksi.
- EastCham kerää tietoa suomalaisesta jätehuoltojärjestelmästä ja –osaamisesta.

Liiketoiminnan tuki ja investoinnit Ukrainaan

- UkrainInvest
- Global Business for Ukraine (GB4U)
- Finnish Business Group in Ukraine
- Ukrainalaisia kontakteja voi etsiä mm. The Supply Chain Resilience (SCR) platformin kautta.

Hankinnat ja kilpailutukset

- Ukrainan julkisten hankintojen sivusto Prozorro (toimii ukrainan kielellä, vaatii ukrainankielen osaajan)
- Jälleenrakennusprojektiportaali DREAM (Digital Restoration Ecosystem for Accountable Management)

Lähde: <https://www.businessfinland.fi/kampanjasivut/ukrainan-ja-venajan-tilannetieto>

Tuki suomalaisille toimijoille Ukrainaan liittyen

- **Team Finland -verkosto** - tukee suomalaisyritysten valmistautumista ja osallistumista Ukrainan jälleenrakennukseen. Se tukee yritysten pyrkimyksiä löytää sopivat verkostot ja rahoituskanavat.
- **Finnpartnership** - liikekumppanuustukea taloudellisesti kannattavaan liiketoimintaan, joka luo kehitysvaikutuksia kohteemaassa.
- **Pohjoismainen Nefco** - Edistää vihreää siirtymää ja jälleenrakentamista.
- **Euroopan Komissio** - Komission odotetaan toimivan jatkossa keskeisenä Ukrainan jälleenrakennuksen rahoittajana. Toistaiseksi se on rahoittanut suoraan Ukrainan valtiota, mutta suunnitteilla on rahoitusalan kehittämisen laajempaa rahoitustoimintaa varten. Eurooppalaisista ja kansainvälisistä rahoittajista EBRD on kenties keskeisin Ukrainan jälleenrakennuksen ja jatkokehityksen rahoittaja. EBRD myöntää avustuksia, pehmoluottoja (luotto+tuki) ja tavanomaista rahoitusta, minkä lisäksi se toimii yhteistyössä mm. paikallisten pankkien kanssa.
- **Euroopan Investointipankki EIB** rahoittaa mm. kestävä kehityksen hankkeita, ja on toistaiseksi rahoittanut suoraan Ukrainan valtiota. EIB todennäköisesti on merkittävässä roolissa Ukrainan jälleenrakentamisen rahoituksessa.
- **Maailmanpankki** - Maailmanpankin Ukrainan avausta odotetaan.
- **USAID** – yksittäisiä projekteja.

Lähde: <https://www.businessfinland.fi/kampanjasivut/ukrainan-ja-venajan-tilannetietoa>

Väyliä osallistumiselle kotimaassa

- **EK Elinkeinoelämän Ukraina –foorumi**
<https://ek.fi/ajankohtaista/uutiset/ukraina-jalleenrakennusfoorumi-avautuu-yrityksille/>
- **Business Finland, Ukraine desk**
Sähköposti: ukrainedesk@businessfinland.fi
- **Finnish Business Group in Ukraine**
<https://en.fbg-ua.org/>
- **Finnfund Finnpartnership**
<https://finnpartnership.fi/en/additional-support-for-businesses-in-ukraine/>

Uusi nimitys UM:ssä 9/2023 lähtien:

UM, Ukrainan jälleenrakennuksen ja tuen suurlähettiläs Antti Vänskä, <https://um.fi/ita-euroopan-ja-keski-aasian-yksikko>

Koottu eri lähteistä.

Hankinnat ja kilpailutukset Ukrainassa

Ukrainan julkisten hankintojen sivusto

[Prozorro](#) (toimii ukrainan kielellä, vaatii ukrainankielen osaajan)

Linkki: <https://prozorro.gov.ua/en>

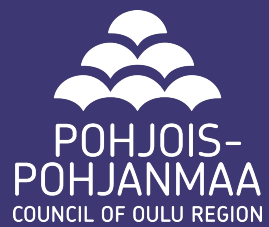
Jälleenrakennusprojektportaali

[DREAM](#) (Digital Restoration Ecosystem for Accountable Management)

Linkki: <https://dream.gov.ua/ua>

Lähde: <https://www.businessfinland.fi/kampanjasivut/ukrainan-ja-venajan-tilannetietoa>

Kiitos!

Koonnin laatinut Owal Group Oy